

Statistikas izplatīšanas politika

Saturs

1.	Statistikas izplatīšanas pamatprincipi	4
1.1.	Neitralitāte un profesionālā neatkarība	4
1.2.	Pieejamība un caurspīdīgums.....	4
1.3.	Savlaicīgums un punktualitāte	4
1.4.	Atbilstība lietotāju vajadzībām	4
1.5.	Individuālo datu konfidencialitātes un datu aizsardzība	5
2.	Statistikas datu izplatīšanas kalendārs	5
2.1.	Publicēšanas datums un laiks	5
2.2.	Izmaiņas	5
3.	Statistikas izplatīšanas rīki un komunikācijas kanāli	5
3.1.	CSP tīmekļvietne.....	5
3.2.	Oficiālās statistikas portāls.....	6
3.3.	CSP konti sociālos medijos	6
3.4.	Preses relīzes	6
3.5.	Datubāze	7
3.6.	Aprakstošie metadati.....	7
3.7.	Publikācijas	8
3.8.	Datu vizualizācijas (infografikas, interaktīvi rīki un karšu pārlūks)	8
3.8.1.	Infografikas.....	8
3.8.2.	Interaktīvi rīki	8
3.8.3.	Karšu pārlūks	9
3.9.	Individuālo datu pieejamība zinātniskiem un mācību mērķiem.....	9
3.9.1.	Anonimizēti individuālie dati mācībām.....	9
3.9.2.	Anonimizēti individuālie dati pētniecībai.....	9
3.10.	Atbildes uz lietotāju jautājumiem un speciāli sagatavoti dati	10
3.10.1.	Atbildes uz lietotāju jautājumiem	10
3.10.2.	Speciāli sagatavoti dati	10
3.11.	Sadarbība ar medijiem	10
4.	Statistikas konfidencialitātes principi	11
4.1.	Konfidencialitātes nodrošināšana	11
4.2.	Konfidencialitāte pirms publicēšanas laika.....	11
4.3.	Pieklūve pirms publicēšanas laika	11
5.	Neplānotas datu revīzijas un pamanīto kļūdu labošana	12
6.	Statistikas izplatīšanas rīku un komunikācijas pilnveidošana.....	13

Centrālās statistikas pārvaldes Statistikas izplatīšanas politika

6.1.	Mediju monitorings.....	13
6.2.	Lietotāju komentāri.....	13

1. Statistikas izplatīšanas pamatprincipi

1.1. Neitralitāte un profesionālā neatkarība

Statistika, analīze, preses relīzes un citi materiāli tiek sagatavoti un publicēti, balstoties tikai uz secinājumiem, kas izriet no statistikas datiem un nesatur konkrētas politiskās vai ekonomiskās intereses atbalstošus vai kritizējošus viedokļus.

Kļūdainu datu vai nekorekti interpretētas statistiskās informācijas izmantošana var radīt draudus CSP tēlam un uzticamībai, tāpēc Centrālās statistikas pārvaldes (turpmāk – CSP) pienākums ir nodrošināt savlaicīgu un atbilstošu reakciju, sniedzot precizējumu vai skaidrojumu.

1.2. Pieejamība un caurspīdīgums

Statistika tiek publicēta oficiālās statistikas portālā un tā datubāzē, tādējādi statistika ir pieejama visai sabiedrībai. Statistikas dati tiek publicēti kopā ar metadatiem, kas veicina pareizu datu interpretāciju un jēgpilnu salīdzinājumu izdarīšanu. Metadati satur informāciju par rādītāju definīcijām, datu avotiem, kā arī aprēķina metodēm.

Dati tiek publicēti iespējami detalizēti un iespējami garā laikrindā, nodrošinot iespējami lielāku datu analītisko potenciālu.

Publicētajā statistikā pamanītās kļūdas iespējami drīz tiek labotas. Par labojumiem tiek pievienotas piezīmes atbilstošās vietās, norādot labojumu tvērumu un iemeslus, ja labojums ietekmē statistisko datu interpretāciju.

Par metodoloģiskām izmaiņām datu lietotāji var tikt informēti ar preses relīžu starpniecību, aprakstot to ietekmi uz datiem.

Konstatēto kļūdu labošana ir aprakstīta CSP kvalitātes vadības sistēmā - kvalitātes procesos.

1.3. Savlaicīgums un punktualitāte

Datus par jauniem oficiālās statistikas rādītājiem vai datus par jauniem periodiem publicē saskaņā ar iepriekš noteiktu un oficiālās statistikas portālā publiski pieejamu statistikas datu publicēšanas kalendāru, kurā noteikts datu publicēšanas datums.

Izmaiņas iepriekš publicētā statistikas datu publicēšanas kalendārā veic iespējami savlaicīgi, nosakot jaunu publicēšanas termiņu un sniedzot informatīvu skaidrojumu, ja nepieciešams.

1.4. Atbilstība lietotāju vajadzībām

Statistikas izplatīšanā izmantotie rīki pastāvīgi tiek pilnveidoti, izzinot lietotāju vajadzības un iedziļinoties rīku izmantošanas paradumos. Jaunu rīku izstrādes procesā tiek izzināta lietotāju pieredze un vajadzības, kas tālāk tiek izmantota rīka saskarņu un funkcionalitātes izveidē.

Statistikās informācijas pieprasījumu un lietotāju atsauksmju analīze tiek izmantota, lai izvērtētu nepieciešamību paplašināt statistikas datubāzēs publicējamo rādītāju loku un iegūtu viedokli par publicētā satura izmaiņām.

Lai nodrošinātu statistikas izplatīšanu atbilstoši lietotāju vajadzībām, tiek organizēti semināri un tikšanās ar datu lietotājiem, kuru laikā CSP struktūrvienības var iepazīstināt ar pieejamo statistiku, sagatavošanas metodēm un uzklaut lietotāju viedokli.

1.5. Individuālo datu konfidencialitātes un datu aizsardzība

Pirms statistiskās informācijas publicēšanas tiek veikti pasākumi, lai nodrošinātu respondentu sniegtās individuālās informācijas aizsardzību. Datus, kuri var radīt apdraudējumu privātamam, ir aizliegt publicēt vai izpaust jebkādā citā veidā.

Tiek nodrošināta anonimizētās individuālās statistiskās informācijas izmantošana zinātniskiem mērķiem, statistiskās informācijas izmantošanas pieprasījumi tiek izvērtēti, lai izslēgtu nepamatotus datu pieprasījumus un informācijas izmantošanu neatbilstošiem mērķiem. Individuālo statistikas datu sagatavošanas, nodošanas un uzraudzības procesā tiek nodrošināta respondentu individuālās informācijas aizsardzība, piemērojot atbilstošas datu izpaušanas kontroles metodes.

2. Statistikas datu izplatīšanas kalendārs

2.1. Publicēšanas datums un laiks

Statistiskie dati tiek publicēti plkst. 13.00 iepriekš noteiktā un oficiālās statistikas portāla datu publicēšanas kalendārā norādītajā datumā.

Atbilstoši CSP darba plānā noteiktajiem termiņiem tiek veidots un oficiālās statistikas portālā publicēts statistikas datu izplatīšanas kalendārs, kas satur informāciju par plānoto datu publicēšanu datubāzē un cita formāta datos, plānotajām preses relizēm un publikācijām.

Statistisko datu izplatīšanas plāna termiņi ir noteikti CSP darba plānā. Detalizēta darba plāna izstrādes, saskaņošanas un izmaiņu veikšanas kārtība ir noteikta CSP kvalitātes vadības sistēmā.

2.2. Izmaiņas

Izmaiņas iepriekš publicētā statistikas datu izplatīšanas kalendārā veic iespējami savlaicīgi, nosakot jaunu publicēšanas datumu. Par jebkurām izmaiņām kalendārā informē sabiedrību, publicējot šo informāciju oficiālās statistikas portāla statistisko datu publicēšanas kalendārā.

3. Statistikas izplatīšanas rīki un komunikācijas kanāli

3.1. CSP tīmekļvietne

CSP tīmekļvietnē tiek publicētas aktualitātes par CSP darbību; informācija par CSP pakalpojumiem, iedzīvotāju un uzņēmumu aptaujām; oficiālās statistikas veidlapu katalogs; statistisko klasifikāciju katalogs un cita ar CSP saistīta informācija, kā arī atsevišķos gadījumos preses relizes par jaunākajiem statistikas datiem (piemēram, par publikācijām, informatīvajiem apskatiem u.c.).

Tīmekļvietne ir izstrādāta latviešu un angļu valodā, nodrošinot būtiskākās informācijas pieejamību arī starptautiskai auditorijai, un ir ērti lietojama gan datorā, gan mobilajās ierīcēs. Vietnes satura struktūra ir veidota atbilstoši lietotāju vajadzībām, nodrošinot skaidru navigāciju, pārskatāmu informācijas izkārtojumu un regulāru satura aktualizēšanu.

3.2. Oficiālās statistikas portāls

Oficiālās statistikas portāls ir galvenais CSP sagatavotās statistikas izplatīšanas kanāls. Tas nodrošina vienotu piekļuvi statistikas datiem, metadatiem, publikācijām, preses relīzēm, kā arī dažādiem interaktīviem datu analīzes un vizualizācijas risinājumiem, tostarp interaktīvajiem rīkiem un karšu pārlikam. Portāls ir ērti lietojams gan datorā, gan mobilajās ierīcēs.

Portāls ir izstrādāts latviešu un angļu valodā; nodrošinot būtiskākās statistiskās informācijas pieejamību arī angļu valodā, veicinot datu starptautisku izmantojamību.

Atbilstoši datu lietotāju paradumiem un vajadzībām portālā ir izveidota satura struktūra, statistikas datu meklētājs, tematiskā navigācija, kā arī vizuālās pārlikošanas iespējas. Satura struktūra tiek uzturēta stabila un pārskatāma, un izmaiņas tajā tiek veiktas tikai pamatotas nepieciešamības gadījumā, ņemot vērā lietotāju vajadzības.

Statistikas datu meklēšanas iespēja tiek pilnveidota, izmantojot globālos sinonīmus un atslēgvārdus, kas attiecas uz visu portāla saturu, kā arī tematiskus atslēgvārdus konkrētām tēmām, datu tabulām, vizualizācijām, interaktīvajiem rīkiem un karšu slāņiem, tādējādi atvieglojot datu atrašanu un izmantošanu.

Portālā publicētā statistiskā informācija tiek strukturēta un tehniski nodrošināta tā, lai tā būtu indeksējama populārākajās interneta meklētājprogrammās, veicinot statistikas datu pieejamību un atkalizmantošanu.

Oficiālās statistikas portālā publicēto statistiku (tabulas, kartes, infografikas un citus materiālus) var izmantot nekomerciāliem un komerciāliem mērķiem, norādot atsauci uz datu avotu. Augstākminētais atbilst autortiesību licencei, kas definēta kā Creative Commons, CC 4.0 BY.

3.3. CSP konti sociālos medijos

Sociālie mediji nodrošina īsu un koncentrētu komunikāciju un operatīvu reakciju. Sociālo mediju priekšrocība ir tieša, tūlītēja un interaktīva komunikācija ar auditoriju.

CSP sociālo mediju kontus izmanto ne tikai kā komunikācijas kanālu, lai informētu auditoriju par jaunākajiem statistikas datiem, bet arī lai izglītotu par datu pratību un veicinātu kvalitatīvas diskusijas. CSP plāno un izstrādā saturu sociālo mediju kontiem atbilstoši to specifikai. Papildu informatīvajai funkcijai sociālie tīkli kalpo arī kā diskusiju veicinoša vide. Tajā tiek sniegtas operatīvas atbildes uz sekotāju jautājumiem vai komentāriem, ja tie prasa reakciju. Netiek atbildēts uz nepamatotiem komentāriem par CSP un/vai iestādes darbiniekiem. CSP atbalsta cieņpilnu komunikāciju un respektē konstruktīvu kritiku.

CSP komunicē vairākos sociālo mediju kontos: Facebook ([@csplatvija](#)), Instagram ([@csp_latvija](#)), LinkedIn ([@centrala-statistikas-parvalde](#)), kā arī divos X kontos ([@CSP_Latvija](#) un [@CSB_Latvia](#)) un Bluesky ([@csp-latvija.bsky.social](#)). Sociālo mediju kontu satura pārvaldību nodrošina CSP komunikācijas speciālisti.

3.4. Preses relīzes

CSP preses relīzes ir viens no galvenajiem datu izplatīšanas instrumentiem, kuru mērķis ir nodrošināt savlaicīgu, saprotamu un objektīvu statistikas datu atspoguļojumu plašsaziņas līdzekļos, veicināt

sabiedrības izpratni par statistiku un tās izmantošanas iespējām, kā arī sekmēt CSP atpazīstamību un uzticamību.

Preses relīzes tiek izmantotas gan regulārai statistikas datu publicēšanai, gan nozīmīgu izmaiņu skaidrošanai, tostarp metodoloģisku izmaiņu, datu revīziju un citu ar statistikas kvalitāti saistītu jautājumu komunikācijai.

Preses relīžu sagatavošanas, saskaņošanas un izplatīšanas kārtība ir noteikta CSP kvalitātes vadības sistēmā - kvalitātes procesos.

3.5. Datubāze

Statistiskie dati tiek publicēti plkst. 13.00 saskaņā ar datu publicēšanas kalendāru. Dati datubāzē tiek publicēti iespējami detalizētā sadalījumā un iespējami garās laikrindās, lai nodrošinātu augstu analītisko potenciālu un plašas izmantošanas iespējas.

Oficiālās statistikas portāla datubāzes satura apjomu un minimālo detalizācijas pakāpi nosaka Oficiālās statistikas programma, nodrošinot saskaņotību ar normatīvajām prasībām un lietotāju pamatvajadzībām.

CSP oficiālās statistikas portāla datubāzē tiek publicēta arī eksperimentālā statistika, to nošķirot no oficiālās statistikas, lai veicinātu datu pieejamību un inovācijas statistikas jomā, vienlaikus informējot lietotājus par eksperimentālās statistikas ierobežojumiem.

Eksperimentālās statistikas aprēķināšanā izmanto jaunus datu avotus un metodes, cenšoties paplašināt statistikas klāstu vai detalizācijas līmeni atbilstoši lietotāju vajadzībām. Jāatzīmē, ka eksperimentālās statistikas metodes nav nemainīgas, aprobežotas un starptautiski saskaņotas un var tikt mainītas, lai pilnveidotu datu kvalitāti. CSP publicē eksperimentālo statistiku, lai saņemtu lietotāju atsauksmes, izvērtētu datu analītisko potenciālu, atbilstību realitātei un lietotāju vajadzībām. Publicējot eksperimentālo statistiku, CSP nodrošina datu lietotājiem jaunus informācijas avotus lēmumu pieņemšanai.

Datubāzē publicētie statistikas dati lietotājiem ir pieejami kā atvērtie dati formātos, kas nodrošina datu atkalizmantošanu, turpmāku apstrādi un mašīnlasāmību.

CSP kvalitātes vadības sistēmas procesu aprakstos ir noteikta datubāzes uzturēšanas, papildināšanas ar jauniem datiem, kā arī datu labošanas un aktualizēšanas kārtība.

3.6. Aprakstošie metadati

Statistiskie dati tiek publicēti kopā ar aprakstošiem metadatiem, kas nodrošina pareizu datu interpretāciju, veicina jēgpilnu salīdzinājumu veikšanu un palīdz datu lietotājiem izprast publicēto statistiku. Metadati sniedz informāciju par rādītāju saturu, datu izcelsmi, aprēķina principiem, salīdzināmību un citiem būtiskiem aspektiem.

Aprakstošie metadati, kas balstīti uz SIMS 2.0 standartu, ietver šādu informāciju:

- kontaktinformācija (atbildīgā iestāde un kontaktpersona papildu jautājumiem);
- datu un rādītāju apraksts;
- lietotie termini un definīcijas;

- statistiskā vienība;
- ģenerālkopa;
- teritoriālā salīdzināmība, tostarp norādes par iespēju piekļūt citu valstu salīdzināmai statistikai attiecīgajā jomā;
- datu avoti;
- datu vākšanas metodes;
- datu apkopošanas principi;
- u.c.

Lai samazinātu satura piegādātāju slogu un balstoties uz lietotāju pieredzes izpēti, metadatiem ir izveidots kompakts standarts, kas ietver lietotājiem svarīgāko informāciju.

Rādītāju termini un definīcijas ir pieejamas arī oficiālās statistikas portālā sadaļā „Terminu glosārijs”, kur tie sakārtoti alfabētiskā secībā un ir pieejama meklēšanas funkcionalitāte.

3.7. Publikācijas

Visas CSP publikācijas tiek publicētas oficiālās statistikas portālā saskaņā ar datu publicēšanas kalendārā noteikto termiņu un ir pieejamas bez maksas elektroniskā formātā.

Statistisko publikāciju sagatavošanas, saskaņošanas un izplatīšanas kārtība ir noteikta CSP kvalitātes vadības sistēmā - kvalitātes procesos.

3.8. Datu vizualizācijas (infografikas, interaktīvi rīki un karšu pārlūks)

3.8.1. Infografikas

Papildu plānotajām oficiālās statistikas relīzēm CSP seko līdzī sabiedrībā aktuālām tēmām un atsevišķos gadījumos sagatavo vizuālus materiālus statistikas rādītāju skaidrošanai un popularizēšanai, lai veicinātu faktos balstītu sabiedrisko diskusiju.

Sagatavotās vizualizācijas atbilstoši to mērķim tiek publicētas oficiālās statistikas portālā, CSP tīmekļvietnē, CSP sociālajos medijos un nosūtītas plašsaziņas līdzekļiem.

3.8.2. Interaktīvi rīki

CSP izstrādā un uztur interaktīvus statistisko datu rīkus, kas nodrošina iespēju analizēt statistikas datus dinamiskā un lietotājam draudzīgā veidā, atvieglojot datu salīdzināšanu, kopsakarību izvērtēšanu un attīstības tendenču izpratni sabiedrībai aktuālās tēmās.

Statistisko datu rīki tiek veidoti, izmantojot dažādus tehniskos risinājumus, kas atšķiras no klasiskajām datu tabulu vai grafiku vizualizācijām, un ir pielāgoti konkrētā rīka mērķim, tematiskajam ietvaram un lietošanas scenārijiem. Rīkos izmantotie dati ir sasaistīti ar oficiālās statistikas portāla datubāzi vai citu avotu un tiek nodrošināta to automatiska atjaunošanās pēc datu publicēšanas. Rīku izstrāde ir balstīta lietotāju vajadzību analīzē un pieredzes izpētē.

Jaunu statistisko datu rīku izveide vai esošo rīku pilnveidošana tiek īstenota sadarbības veidā. Par attiecīgajiem datiem atbildīgā CSP struktūrvienība un par izplatīšanas un tehniskajiem risinājumiem atbildīgie darbinieki vienojas par rīka mērķi, funkcionalitāti, izmantotajiem datiem un to izmantošanas principiem.

3.8.3. Karšu pārļūks

CSP izstrādā un uztur interaktīvu karšu pārļūku, kas nodrošina oficiālās statistikas portālā publicēto ģeotelpisko statistikas rādītāju dinamisku attēlošanu tematiskajās kartēs. Karšu pārļūks ļauj lietotājiem vizuāli analizēt statistikas datus telpiskā griezumā, salīdzināt rādītājus dažādās teritorijās un gūt priekšstatu par teritoriālajām atšķirībām un attīstības tendencēm.

Karšu pārļūkā attēlotie statistikas rādītāji ir sasaistīti ar oficiālās statistikas portāla datubāzi, nodrošinot datu aktualitāti un automātisku atjaunošanos pēc to publicēšanas. Rādītāji tiek piedāvāti dažādos teritoriālajos līmeņos atbilstoši datu pieejamībai un izmantošanas mērķim.

Karšu pārļūks ir izstrādāts, ievērojot lietotāju vajadzības un lietojamības principus, un nodrošina iespēju atlasīt rādītājus, laika periodus un teritorijas, kā arī pielāgot kartes attēlojumu datu interpretācijas vajadzībām. Rīks kalpo kā papildinājums statistikas tabulām un grafikiem, veicinot datu labāku uztveri un izmantošanu plašākā lietotāju lokā.

3.9. Individuālo datu pieejamība zinātniskiem un mācību mērķiem

CSP nodrošina anonimizētu individuālo statistisko informāciju pētnieciskiem un zinātniskiem mērķiem, kā arī mācību vajadzībām.

Atbilstoši datu pārveides pakāpei izšķir divu veidu pētnieciskiem mērķiem pieejamās datnes – publiski pieejamas anonimizētas apsekojumu datnes un pseidonimizētas datnes, kas pieejamas zinātniskiem mērķiem izmantošanai drošā vidē. Atsevišķiem apsekojumiem CSP veido pseidonimizētas datnes, kas tiek izsniegtas pētniekiem.

3.9.1. Anonimizēti individuālie dati mācībām

Anonimizēti individuālie dati mācībām tiek sagatavoti, izmantojot personu apsekojumu datnes. Tās ir pieejamas ikvienam atvērto datu portālā. Stingrās anonimizācijas dēļ to analītiskais potenciāls ir zems un tās galvenokārt izmanto mācību procesā dažādu statistikas metožu apguvei. Lai nodrošinātu respondentu sniegtās individuālās informācijas konfidencialitāti, tiek dzēsti vai mainīti identificējoši rādītāji.

Apsekojumu anonimizēto individuālo datu faili ir sagatavoti atvērto formātos un publicēti atvērto datu portālā.

3.9.2. Anonimizēti individuālie dati pētniecībai

CSP var sagatavot konfidenciālus datus izmantošanai zinātniskiem mērķiem, ievērojot šādus priekšnoteikumus: datu izmantošanai ir pētniecisks vai zinātnisks mērķis; CSP var nodrošināt datu aizsardzību; datu pieprasītājs ir apliecinājis, ka spēs nodrošināt datu aizsardzību un izpaušanas kontroli.

Ņemot vērā pieprasīto informāciju, CSP konfidenciālus datus var izsniegt kā datnes izmantošanai pieprasītāja telpās vai piedāvāt izmantot attālinātās piekļuves sistēmu.

Oficiālās statistikas portālā tiek publicēta informācija par apsekojumiem, kuru dati ir pieejami zinātniskiem mērķiem izmantošanai pieprasītāja telpās, kā arī norādes par to, kā šos datus var iegūt (iesnieguma formas, rādītāji, līguma saturs), un saņemšanas procedūras apraksts.

Ja tiek pieprasīta informācija, kas nav apsekojumu sarakstā, datu aizsardzības un sniegšanas iespējas izvērtē Datu ētikas padome.

3.10. Atbildes uz lietotāju jautājumiem un speciāli sagatavoti dati

3.10.1. Atbildes uz lietotāju jautājumiem

CSP saņem informācijas pieprasījumus e-adresē, e-pastā, pastā, oficiālās statistikas portāla “Pajautājums” formā vai pa tālruni.

CSP savas kompetences ietvaros atbild arī uz jautājumiem par *Eurostat* publicētajiem datiem.

CSP bez maksas sniedz informāciju, kas saistīta ar oficiālās statistikas programmas ietvaros iegūtās statistikas nodrošināšanu un skaidrošanu.

Konsultācijas un atbalsts informācijas iegūšanā tiek sniegts iespējami ātri. Atbildes uz jautājumiem par datiem, kas pieejami oficiālās statistikas portālā, un izziņas, ja dati ir pieejami, tiek sagatavotas 1–3 darbdienu laikā. Ja informācijas sagatavošana prasa lielāku darba apjomu un ir laikietilpīgāka, tad informācijas pieprasītājs tiek informēts par sagatavošanas termiņu.

Uz žurnālistu jautājumiem atbild CSP komunikācijas speciālisti sadarbībā ar citu struktūrvienību speciālistiem. Atbildes uz žurnālistu jautājumiem tiek sniegtas bez maksas un pēc iespējas īsākā termiņā vai ar žurnālistiem saskaņotā laika periodā.

3.10.2. Speciāli sagatavoti dati

Izmantojot savā rīcībā esošos datu avotus, CSP var sagatavot statistisko informāciju, kas nav iekļauta oficiālās statistikas programmā. Šādas informācijas sagatavošana tiek sniegta kā maksas pakalpojums, un samaksa tiek noteikta atbilstoši normatīvajos aktos apstiprinātajam CSP maksas pakalpojumu cenrādī.

Speciāli sagatavota statistiskā informācija tiek sagatavota sadarbībā ar attiecīgajām CSP struktūrvienībām aptuveni divu nedēļu laikā. Apjomīgu vai sarežģītu pasūtījumu gadījumā, kad nepieciešama papildu datu apstrāde vai arī kad dati vēl nav CSP rīcībā, sagatavošanas termiņš var tikt pagarināts. Par to pakalpojuma saņēmējs tiek informēts iepriekš.

Par maksu tiek sniegti tikai tie pakalpojumi, kuru nodrošināšanai CSP nepieciešams ieguldīt papildu resursus, piemēram, ģeotelpiska datu apstrāde, datu atlase vai izziņas. Pakalpojuma saņēmējs sedz tikai tās izmaksas, kas nav segtas oficiālās statistikas programmas ietvaros. Medijiem dati tiek sniegti bez maksas.

Informācija par pakalpojumu saņemšanas iespējām ir publicēta portālā latvija.lv, CSP mājas lapā sadaļā pakalpojumi un piemēru veidā statistikas portālā. Lietotāju informācijas pieprasījumu izskatīšanas un atbilžu sniegšanas kārtība ir noteikta CSP kvalitātes vadības sistēmā - kvalitātes procesos.

3.11. Sadarbība ar medijiem

Sadarbību ar medijiem organizē CSP komunikācijas speciālisti. Tas ietver CSP preses reližu izplatīšanu medijiem, atbildēšanu uz mediju jautājumiem, t.sk. tiek organizēta komentāru sniegšana

medijiem sadarbībā ar ekspertiem un/vai vadību. CSP komunikācijas speciālisti organizē arī preses konferences.

4. Statistikas konfidencialitātes principi

Iegūstot statistisko informāciju par respondentiem, CSP uzņemas saistības izmantot datus tikai Statistikas likumā noteiktajiem mērķiem, kā arī sargāt tos no nesankcionētas piekļūšanas un neatbilstošas izmantošanas. Aņņemšanās nodrošināt respondentu sniegtās informācijas konfidencialitāti nav tikai tiesiskas un ētiskas dabas jautājums, no tā ir atkarīga sabiedrības uzticēšanās un statistikas sistēmas funkcionēšana, līdz ar to pirms datu publicēšanas CSP izvērtē individuālās informācijas izpaušanas riskus.

CSP nodrošina kopsavilkuma informācijas konfidencialitāti (neizpaušanu) pirms noteiktā publicēšanas termiņa, tādējādi sniedzot vienlaicīgu pieeju visiem datu lietotājiem.

4.1. Konfidencialitātes nodrošināšana

Datu sagatavošanas procesā par konfidencialitātes nodrošināšanu atbild struktūrvienība, kas ir datu turētāja. Visos publicētajos datos konfidencialus datus aizstāj ar konfidencialitātes zīmi.

Ja pasūtītājs ir pieprasījis CSP datu sagatavošanu un jau pirms datu apstrādes ir secināms, ka pieprasīti konfidenciali dati, tad CSP informē pasūtītāju par datu konfidencialitāti un sniedz atteikumu par šādas informācijas izsniegšanu. Netieši identificējamus datus var izmantot pētnieciskiem mērķiem (skat. 3.9.2.).

4.2. Konfidencialitāte pirms publicēšanas laika

Statistikas dati tiek oficiāli publicēti saskaņā ar statistisko datu publicēšanas kalendāru plkst. 13.00. Pirms publicēšanas datus, tendences un secinājumus nedrīkst izpaust.

4.3. Piekļuve pirms publicēšanas laika

Vienu stundu pirms oficiālā publicēšanas laika ierobežotam amatpersonu skaitam tiek nodrošināta piekļuve preses relīzēm, lai nodrošinātu šīm amatpersonām laiku datu analīzei, izpratnei un viedokļa sagatavošanai.

Piekļuvi piešķir pēc pieprasījuma saņemšanas. CSP izvērtē pieprasītās informācijas izmantošanas mērķi, nepieciešamību amata pienākumu un iestādes funkciju izpildei, kā arī noslēdz līgumu par datu konfidencialitātes ievērošanu.

CSP informē attiecīgās amatpersonas, ka tās uzņemas saistības pirms preses relīzes publicēšanas neizpaust ne šos datus, ne preses relīzes tekstu, ne savu viedokli par tiem, ne arī aprakstoši norādīt uz tendenci, ko šie dati atspoguļo.

Amatpersonas, kam ir piešķirtas privilēģijas piekļūt datiem pirms preses relīzes aņņemamas:

- nekādā veidā neizpaust datus vai preses relīzes saturu trešajām personām pirms to oficiālās publicēšanas;

- ne tiešā, ne netiešā veidā nepaust savu viedokli par datiem vai preses relīzes saturu pirms to oficiālas publicēšanas;
- nemēģināt aizkavēt noteikto preses relīzes publicēšanas datumu un laiku;
- nemēģināt panākt, ka preses relīzes dati vai saturs tiek mainīti;
- izmantot datus tikai un vienīgi, lai sagatavotos žurnālistu jautājumiem par attiecīgajā preses relīzē atspoguļoto sociālekonomisko parādību vai procesu.

4.4. Iestādes un tēmas, par kurām piešķirta piekļuve

CSP nodrošina piekļuvi preses relīzēm pirms to publicēšanas šādām iestādēm:

Iestāde	Tēmas, par kurām piešķirta piekļuve
Ekonomikas ministrija (EM)	iekšzemes kopprodukts patēriņa cenu pārmaiņas ārējā tirdzniecība darba samaksas izmaiņas mazumtirdzniecības apgrozījums rūpniecības produkcijas izlaide nodarbinātība un bezdarbs
Finanšu ministrija (FM)	iekšzemes kopprodukts patēriņa cenu pārmaiņas ārējā tirdzniecība darba samaksas izmaiņas mazumtirdzniecības apgrozījums rūpniecības produkcijas izlaide nodarbinātība un bezdarbs
Latvijas Banka (LB)	iekšzemes kopprodukts patēriņa cenu pārmaiņas ārējā tirdzniecība darba samaksas izmaiņas mazumtirdzniecības apgrozījums rūpniecības produkcijas izlaide nodarbinātība un bezdarbs

CSP nosūta preses relīzi amatpersonām, kam ir priekšrocība piekļūt statistikas datiem pirms preses relīzes publicēšanas, izmantojot e-pastu, kurā ietverts atgādinājums par šīs informācijas konfidencialitāti. Pēc nepieciešamības CSP piemēro papildus drošības pasākumus, lai aizsargātu preses relīzes saturu.

5. Neplānotas datu revīzijas un pamanīto kļūdu labošana

Neplānotās datu revīzijas veic izņēmuma gadījumos, kad revīzijas apjoms pēc CSP ekspertu novērtējuma būtiski ietekmē pārējo statistikas datu kvalitāti.

Kļūdu labošana datubāzē. Ja tiek pamanītas kļūdas vai datu lietotājs ziņo par kļūdām datos, informē atbildīgo struktūrvienības vadītāju, kurš izvērtē kļūdu un pieņem lēmumu par tālāko rīcību datu korekcijai un komunikācijai ar datu lietotājiem.

Nebūtiskas kļūdas. Kļūdas, kas būtiski neietekmē datu lietošanu un interpretāciju, piemēram, kļūda ieviesusies datu noapaļošanas procesā. Kļūda nekavējoties tiek labota datubāzē.

Būtiskas kļūdas. Kļūdas, kas būtiski ietekmē datu tālāku lietošanu. Atbildīgās struktūrvienības vadītājs informē publicēšanas procesā iesaistīto un lemj par kļūdas ietekmi uz statistikas datu kvalitāti un turpmāko rīcību, nepieciešamības gadījumā informējot iestādes vadītāju.

Metodoloģiskas izmaiņas. Metodoloģisku izmaiņu gadījumos, kas ietekmē publicētos statistikas datus, CSP sagatavo preses relīzi, kurā sniedz skaidrojumu par izmaiņu būtību un to ietekmi uz publicēto statistiku. Preses relīzē tiek norādīts, kuras tēmas ir ietekmētas, mainoties aprēķinu metodēm vai definīcijām, kā arī kuras datu tabulas vai rādītāji ir ietekmēti netieši, piemēram, gadījumos, kad izmaiņas ietekmē citus rādītājus, kas aprēķināti, izmantojot šos datus (piemēram, IKP uz vienu iedzīvotāju, ja tiek mainīta iedzīvotāju skaita aprēķina metodoloģija).

Kļūdu labošanas kārtība ir noteikta CSP kvalitātes vadības sistēmā - kvalitātes procesos.

6. Statistikas izplatīšanas rīku un komunikācijas pilnveidošana

6.1. Mediju monitorings

CSP katru darbdienu saņem mediju monitoringa pakalpojumu, kas sniedz informāciju par CSP un iestādes amatpersonu publicitātes, kā arī izplatīto statistikas datu atspoguļojumu plašsaziņas līdzekļos un sociālajos medijos. Tādējādi iespējams sekot līdzi gan iestādes un to pārstāvju publicitātei, gan izplatīto datu atspoguļojumam medijos, un nepieciešamības gadījumā labot nepareizi publicētus datus.

6.2. Lietotāju komentāri

CSP saņem komentārus un ieteikumus gan e-pastā, gan pa telefonu. CSP sociālos medijus lieto ne tikai sava vēstījuma nodošanai, bet arī lai uzraudzītu lietotāju komentārus par publicēto statistiku un uzkrātu informāciju par lietotāju viedokli. Ja, izvērtējot lietotāju ieteikumus vai sūdzības, konstatē, ka tie ir pamatoti un iespējamais risinājums ir realizējams ar CSP rīcībā esošajiem resursiem, tiek veiktas nepieciešamās izmaiņas.

(Pēdējie labojumi: 22.05.2026.)